

Yttrande över

Ramprogram för forskning inom ekologisk produktion och konsumtion 2010-2012

Svensk Dagligvaruhandel har inte aktivt deltagit i det arbete som föregått det presenterade förslaget. I ett internationellt perspektiv är den svenska dagligvaruhandeln mycket engagerad i utvecklingen av den ekologiska produktionen. Därför avges här ett ganska fylligt yttrande.

Flera av de forskningsuppgifter som föreslås inom,

- 1) klimat
- 2) energi
- 3) hållbara livsmedelssystem
- 4) marknad

är sådana där den ekologiska forskningen (bara) är en del av samhällets intressen för frågorna som sådana.

Det gäller t ex jordbrukets klimat och näringsläckage påverkan (C och N), gårdsbaserade biogas anläggningar, återcirkulering av näringsämnen från samhället, utnyttjande av ekosystemtjänster, smartare transporter och logistik, förädling och lagringens inverkan på livsmedelskvalitet, regional logistik och förädling, metoder för att värdera hållbarhet i livsmedelssystem.

Svensk Dagligvaruhandel efterlyser en strategi för den ekologiska forskningens samverkan med övrig forskning i samhället inom områdena ovan, liksom samverkan med forskningen inom EU. Formas, VINNOVA, Livsmedelsföretagen (Li), Svensk Lantbruksforskning (SLF) och Svensk Dagligvaruhandel, har idag utlyst ett Tvärvetenskapligt forskningsprogram för livsmedel år 2010-2014, se www.formas.se. CULs ramprogram bör omarbetas utifrån detta och utifrån de nedan föreslagna prioriteringarna.

En vidare diskussion om prioriteringar bör sikta mot en ledande position, eller aktivt deltagande, inom såväl sakområdet som inom Europa. Målsättningen beror på inom vilka områden svensk ekologisk forskning, har erkänd erfarenhet och kompetens men även på finansiärernas intressen.

Svensk Dagligvaruhandel anser att även den ekologiska forskningen har ett ansvar för att utveckla ekologiska livsmedel så att dessa kan gå från ”nisch till mainstream”. Om inte detta kan åstadkommas, så kan inte heller de ekologiska livsmedlen leverera de utlovade miljöförbättringarna och inte heller fortsätta vara en spjutspets för livsmedelsproduktionens hållbarhets arbete. Forskningen/forskarna kan ta detta ansvar genom att aktivt söka samverkan utanför ”den ekologiska sektorn”. Svensk Dagligvaruhandel vill poängtera nödvändigheten av samverkan med andra forskningsområden och institutioner. Det är viktigt att värdera vad ekologisk forskning kan tillföra till forskning som idag utförs av andra institutioner, med andra medel, för problemställningar som är likartade för andra verksamheter. Om det bedöms att den ekologiska forskningen/forskaren verkligen kan tillföra något, samtidigt som samverkan kan bidra till att forskningsresultaten kan föra utvecklingen av ekologisk produktion framåt, så bör den ekologiska forskningen/forskaren ta en aktiv del i samverkan med andra. Detta gäller naturligtvis även inom EU. Det är av allra största vikt att det sker samverkan inte bara med ekologisk forskning i andra länder utan även med forskning inom andra discipliner och att det sker på ett pragmatiskt sätt och med ett öppet sinne.

För vissa av frågeställningarna ter sig tidsintervallet 2010-2012 alltför kort. Om det främst handlar om denna korta period, krävs en hårdare tidsprioritering (dvs vad kan ge resultat på kort sikt och vad är otvetydigt långsiktiga frågor).

Svensk Dagligvaruhandel saknar något om forskningens förhållande till det befintliga ekologiska regelverket (EU 834/2007). Är regelverket en förutsättning/begränsning för forskningen eller anser man att forskningen ska ha en aktiv roll för att även utveckla/förbättra regelverket? En upptakt vad det gäller en kommande revision av den nya förordningen vore mycket välkommen. Inte minst för att inte ständigt hamna i en diskussion kring vad som är ekologiskt idag enligt regelverket, och vad som borde vara det.

Svensk Dagligvaruhandel föreslår nedan följande värdering/prioritering av de olika förslagen till åtgärder.

Klimat.

Växtnäringshushållningen. Hög prioritet.

Metan från djurhållning: Ok men i samverkan med andra universitet och högskolor.

Kolets kretslopp: Ok men i samverkan med andra.

Anpassning till ”nya” väderförhållanden: Ej specifikt ekologiskt, men ok att delta.

Energi.

Praktiska lösningar och systemförändringar: Ej specifikt eko, men ok i samverkan med andra.

Ekologiskt lantbruk i omställning till fossilfria system: Hög prioritet, Ta ledningen.

Gårdsbaserad energiproduktion: Ej specifikt eko, men ok i samverkan med andra.

Organiskt material från samhället: Hög prioritet, Ta ledningen.

Energieffektivisering i livsmedelskedjan: Ej specifikt eko, ev delta.

Hållbara livsmedelssystem

Behov av nya lösningar (effektivisera den ekologiska produktionen). Hög prioritet, delta i internationell samverkan.

Fasa ut fossila bränslen: Ta ledningen i samverkan med andra.

Husdjurens välfärd: Ta ledningen i samverkan med hela jordbruket.

Kontakter människor emellan: Är ett problem för SME generellt, ej prio.

En miljöanpassad diet: Ej prio.

Olika förädling och lagrings påverkan på kvalitet: Delta, men ej prio.

Andra tjänster inom lantbruket: Ej prio. Tveksamt om man har något att tillföra inom området ekosystemtjänster som sådana.

Marknad.

Samordning mellan livsmedelskedjans olika delar: Generellt SME problem, delta eller ta ledningen.

Samverkan i liten eller stor skala: Generellt SME problem. Ej prio.

Från nisch till volym: Generellt SME problem. Ej prio.

Kravställning vid offentlig upphandling: Generellt SME problem. Ej prio.

Marknadsföring, mm: Generellt SME problem. Ej prio.

Begreppen ”naturligt” eller ”hälsosamt”: Ev ta ledningen för att definiera begreppen.

Skillnad mellan attityd och beteende: Generellt problem. Ej prio.

Hur olika styrmedel kan leda till ökad måluppfyllelse: Delta aktivt i utvecklingen av jordbrukets hållbarhetsfrågor.

Värdering, analys och kommunikation.

Metoder för att t ex jämföra resursförbrukning: Ev ta ledningen, men det är ett mycket långsiktigt arbete.

Utveckling av själva hållbarhetsbegreppet: Delta, påverka, ev ta ledningen, men långsiktigt.

Per Baumann

2010-01-22